

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδοτήσεως 306/2015
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Τμήμα Ε΄
Συνεδρίαση της 15^{ης} Δεκεμβρίου 2015**

Σύνθεση :

Πρόεδρος: Μεταξία Ανδροβιτσανέα, Αντιπρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Κωνσταντίνος Γεωργάκης, Βασιλική Πανταζή, Δημήτριος Αναστασόπουλος, Ελένη Σβολοπούλου, Δημήτριος Μακαρονίδης, Αδαμαντία Καπετανάκη, Σταύρος Σπυρόπουλος, Βασίλειος Καραγεώργος, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής : Σταύρος Σπυρόπουλος, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους.

Αριθμ. Ερωτήματος: Το αριθμ. Φ58/319422/188559/10915/7002/16-11-2015 έγγραφο της Διεύθυνσης Μουσείων/Τμήμα Αρχαιολογικών Μουσείων & Συλλογών του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού (ΥΠ.ΠΟ.Α).

Ερώτημα: Ερωτάται, εάν για την χορήγηση άδειας προσωρινής εξαγωγής αρχαίων για ερευνητικούς σκοπούς είναι αρμόδια η Διεύθυνση Μουσείων του ΥΠ.ΠΟ.Α.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Ε΄) γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

1. Με το έγγραφο του ερωτήματος εκτίθεται ότι η Εφορεία Αρχαιοτήτων Αργολίδας διαβίβασε στη Διεύθυνση Μουσείων φάκελο σχετικό με αίτημα του Ν.Π για χορήγηση άδειας εξαγωγής στη Γαλλία δειγμάτων από γυαλί και φαγεντιανή, προκειμένου να πραγματοποιηθούν φυσικοχημικές αναλύσεις. Πρόκειται για δεκατρείς ακέραιες χάνδρες από φαγεντιανή και για δύο θραύσματα χανδρών από γυαλί, που προέρχονται από το μυκηναϊκό νεκροταφείο της Δειράδας Άργους και θα μεταφερθούν στο Ινστιτούτο Αρχαιομετρικής Έρευνας του Εθνικού Κέντρου Επιστημονικής Έρευνας της Γαλλίας. Το υλικό αυτό, μετά το πέρας των αναλύσεων, θα επιστραφεί στο Αρχαιολογικό Μουσείο Άργους, όπου φυλάσσεται. Η Εφορεία έχοντας διατυπώσει τη σύμφωνη γνώμη της για την έγκριση του αιτήματος ζητά από τη Διεύθυνση Μουσείων να προχωρήσει στην έκδοση της σχετικής απόφασης εξαγωγής.

2. Στη συνέχεια, η ερωτώσα υπηρεσία, αφού εκθέτει σειρά διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας, διαπιστώνει ότι, κατά τη γνώμη της, στον ισχύοντα Οργανισμό του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού εμφανίζεται κενό όσον αφορά στην αρμοδιότητα επί θεμάτων εξαγωγής αρχαίων που ανήκουν στο Δημόσιο, για ερευνητικούς σκοπούς.

3. Κατόπιν αυτών τίθεται προς το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους το ερώτημα, εάν η Διεύθυνση Μουσείων του ΥΠ.ΠΟ.Α είναι αρμόδια να χειρίζεται υποθέσεις χορήγησης άδειας εξαγωγής αρχαίων για ερευνητικούς σκοπούς.

Νομοθετικό πλαίσιο

4. Ο ν.3028/2002 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και της εν γένει Πολιτιστικής Κληρονομιάς» (Α'153), στο άρθρο 34 παρ. 11 και 12, μεταξύ άλλων, ορίζει: «11. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, μπορεί να επιτραπεί η προσωρινή εξαγωγή μνημείων.....για ερευνητικούς.....σκοπούς, εφόσον παρέχονται αντίστοιχες εγγυήσεις και οι σχετικές εργασίες συντήρησης και έρευνας δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν στην Ελλάδα.....12. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Πολιτισμού καθορίζεται η διαδικασία για την εξαγωγή πολιτιστικών αγαθών κατά τις προηγούμενες παραγράφους».

5. Το π.δ 104/2014 «Οργανισμός Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού» (Α'171), στα άρθρα 13 και 14, μεταξύ άλλων, ορίζει:

«Άρθρο 13 - Διεύθυνση Μουσείων - 1. Οι επιχειρησιακοί στόχοι της Διεύθυνσης Μουσείων είναι: α) Η εναρμόνιση του έργου και των δραστηριοτήτων των Περιφερειακών και Ειδικών Περιφερειακών Υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς για θέματα, που αφορούν στην ίδρυση, λειτουργία των Αρχαιολογικών Μουσείων, καθώς και στη φύλαξη και προστασία των ευρισκομένων σε αυτά πολιτιστικών αγαθών, β) Η προώθηση σύγχρονων μουσειολογικών και μουσειογραφικών αντιλήψεων και η πρακτική εφαρμογή τους, γ) Ο συντονισμός της επικοινωνιακής πολιτικής ώστε να επιτευχθεί η αύξηση της επισκεψιμότητας των Μουσείων και η συμμετοχή των πολιτών σε πολιτιστικά δρώμενα.

2. Η Διεύθυνση Μουσείων απαρτίζεται από τα ακόλουθα Τμήματα: α) Τμήμα Αρχαιολογικών Μουσείων και Συλλογών, β) Τμήμα Εκθέσεων και Μουσειολογικής Έρευνας, γ) Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων και Επικοινωνίας δ), Τμήμα Φύλαξης και Ασφάλειας Μουσείων και Αρχαιολογικών Χώρων.

3. α) Το Τμήμα Αρχαιολογικών Μουσείων και Συλλογών είναι αρμόδιο για:...ια) Την έγκριση μεταφοράς κινητών αρχαίων για μη εκθεσιακούς σκοπούς.....

β) Το Τμήμα Εκθέσεων και Μουσειολογικής Έρευνας είναι αρμόδιο για.....ββ) Την έγκριση δανεισμού αρχαιοτήτων.....

Άρθρο 14 - Διεύθυνση Διαχείρισης Εθνικού Αρχείου Μνημείων, Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών - 1. Οι επιχειρησιακοί στόχοι της Διεύθυνσης Διαχείρισης Εθνικού Αρχείου Μνημείων, Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών είναι η συγκρότηση και διαχείριση του Εθνικού Αρχείου Μνημείων και του Αρχαιολογικού Κτηματολογίου, η τήρηση του ιστορικού αρχείου αρχαιοτήτων και αναστηλώσεων, η ανάσχεση και αντιμετώπιση της παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών και η ανάκτησή τους από το Ελληνικό Δημόσιο, καθώς και η εποπτεία των ιδιωτικών αρχαιολογικών συλλογών και των αρχαιοπωλείων. Επιπλέον, η εκπόνηση προγραμμάτων και οριζόντιων σχεδίων δράσης στους ανωτέρω τομείς, η υλοποίηση και ο συντονισμός των εκπονούμενων σχεδίων δράσης, η παρακολούθηση της εφαρμογής τους και η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων.

2. Η Διεύθυνση Διαχείρισης Εθνικού Αρχείου Μνημείων απαρτίζεται από τα ακόλουθα Τμήματα: α) Τμήμα Διαχείρισης Εθνικού Αρχείου Μνημείων και Αρχαιολογικού Κτηματολογίου, β) Τμήμα Διαχείρισης Ιστορικού Αρχείου Αρχαιοτήτων και Αναστηλώσεων, γ) Τμήμα Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών, δ) Τμήμα Εποπτείας Ιδιωτικών Αρχαιολογικών Συλλογών και Αρχαιοπωλείων.

3.....δ) Το Τμήμα Εποπτείας Ιδιωτικών Αρχαιολογικών Συλλογών και Αρχαιοπωλείων είναι αρμόδιο για:..... δδ) Τη χορήγηση άδειας εξαγωγής – μόνιμης αποστολής αρχαιοτήτων συλλεκτών και ιδιωτών κατόχων εντός και εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης».

6. Η αριθ. 17764/1-3-2004 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Πολιτισμού «Διαδικασία εξαγωγής-αποστολής από την ελληνική επικράτεια πολιτιστικών αγαθών», (Β'455), η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση της ανωτέρω διάταξης της παραγράφου 12 του άρθρου 34 του ν. 3028/2002, στο άρθρο μόνο αυτής, μεταξύ άλλων, ορίζει «1. Για τους σκοπούς της παρούσας, ως εξαγωγή νοείται κάθε έξοδος πολιτιστικών αγαθών από την ελληνική επικράτεια προς τρίτες χώρες και ως αποστολή νοείται κάθε μεταφορά πολιτιστικών αγαθών από την ελληνική επικράτεια προς κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.....8. Σε περίπτωση προσωρινής εξαγωγής μνημείων με σκοπό την έκθεσή τους σε μουσειακούς ή παρεμφερείς χώρους ή για ερευνητικούς ή παιδαγωγικούς σκοπούς, σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 11 του άρθρου 34 και 1 του άρθρου 25 του Ν. 3028/2002, για την χορήγηση της άδειας, απαιτείται προηγουμένως η τεκμηρίωσή τους από την Υπηρεσία και η διασφάλιση των όρων του δανεισμού και ασφάλισης των αντικειμένων, με έγγραφη συμφωνία με τον φορέα υποδοχής. ....».

7. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 10 παρ. 1, περ. δ' και παρ. 2 περ. θ' διατάξεις του καταργηθέντος π.δ 191/2003 «Οργανισμός Υπουργείου Πολιτισμού» (Α'146) η Διεύθυνση Μουσείων, Εκθέσεων και Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων του ΥΠΠΟΑ ήταν αρμόδια, μεταξύ άλλων, και για θέματα που αφορούσαν «στην έκδοση αδειών μεταφοράς αρχαίων για μη εκθεσιακούς σκοπούς» και «στην εισαγωγή και εξαγωγή αρχαίων ...» .

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

8. Από τις ανωτέρω διατάξεις ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους, προκύπτει, κατ' αρχήν, ότι η Διεύθυνση Μουσείων του ΥΠΠΟΑ, δια του Τμήματος Εκθέσεων και Μουσειολογικής Έρευνας, είναι αρμόδια, μεταξύ άλλων και «για την έγκριση δανεισμού αρχαιοτήτων», χωρίς να τίθενται προϋποθέσεις ως προς τους φορείς, τον τόπο ή τον σκοπό του δανεισμού.

9. Περαιτέρω, με την παρ. 8 του άρθρου μόνου της ρηθείσας ανωτέρω αριθ. 17764/1-3-2004 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Πολιτισμού «Διαδικασία εξαγωγής-αποστολής από την ελληνική επικράτεια πολιτιστικών αγαθών», η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση της διάταξης της

παραγράφου 12 του άρθρου 34 του ν. 3028/2002, η προσωρινή εξαγωγή μνημείων (άρα και των αρχαίων, που αποτελούν κατηγορία μνημείων κατά το άρθρο 20 παρ. 1 του ν.3028/2002), για ερευνητικούς σκοπούς, σύμφωνα με την παράγραφο 11 του άρθρου 34 του ν. 3028/2002, χαρακτηρίζεται ως δανεισμός αυτών προς τον φορέα υποδοχής.

10. Συνεπώς, η χορήγηση άδειας προσωρινής εξαγωγής αρχαίων, που ανήκουν στο Δημόσιο, για ερευνητικούς σκοπούς, ως μορφή δανεισμού μνημείου, ανήκει στην αρμοδιότητα της Διεύθυνσης Μουσείων του ΥΠ.ΠΟ.Α, η οποία, άλλωστε, είχε την αρμοδιότητα αυτή και υπό το καθεστώς ισχύος του προηγούμενου Οργανισμού του ΥΠ.ΠΟ.Α (π.δ 191/2003).

Απάντηση

11. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, επί του τεθέντος ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Ε') γνωμοδοτεί ομοφώνως ότι η χορήγηση άδειας προσωρινής εξαγωγής αρχαίων, που ανήκουν στο Δημόσιο, για ερευνητικούς σκοπούς, υπάγεται στην αρμοδιότητα της Διεύθυνσης Μουσείων του Υπουργείου Πολιτισμού & Αθλητισμού.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 16 - 12 - 2015

Η Πρόεδρος

Μεταξία Ανδροβιτσανέα

Αντιπρόεδρος του ΝΣΚ

Ο Εισηγητής

Σταύρος Σπυρόπουλος

Νομικός Σύμβουλος του Κράτους